

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniških izrednih prilagah ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h ali gld. 6-60
pol leta . . . . . 6 . 60 3-30
četrt leta . . . . . 3 . 40 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdaje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Depisti naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglasi in postanice
se računajo po pet-vestih, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soča“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v splošnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsako leto 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet-vestica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Interpelacija dr. H. Tume

gledé na nastavljanje profesorjev nemške narodnosti na naših srednjih solah.

V seji dež. zbora dne 26. aprila je stavil dr. Tuma poleg že navedenih interpelacij in predlogov tudi nastopno interpelacijo: Na Nj. Ekscelenco, c. kr. ministra za uk in bogocastje.

Že drugo desetletje nastavlja solska oblast na goriški realni in gimnaziji skoro izključno profesorje nemške narodnosti, in to nemško-narodnega mišljenja. Po veliki večini prihajajo iz najbolj oddaljenih krajev severne Česke in Moravske, nevedši so deželnih jezikov, slovenščine in italijanščine, ne poznajo značaja naše mladine, ne poznajo dejanskih okoliščin, navad in posebnih razmer v naši deželi. Pridejo kot tuji, ostanejo v ozki družbi med seboj, proti tukajšnjim deželanom kot tuji; in kedar se jim posreči, dobiti boljše mesto drugod, odhajajo od nas kot tuji.

Kot taki nastopajo v soli med našo mladino, ne da bi bili v stanu istinito pedagoško vplivati na razvoj iste. Utegnejo poznati izbornu vsaki svojo disciplino, ali ne poznajo značaja mladine, katero imajo pred seboj, in zaradi tega tudi ne morejo imeti pravega vspeha. Posek . . . , kedar se nagromadi več mlajših proforsorskih močij, ki so komaj prestali suplentska leta in dobili prvo svojo definitivno službo med nami, nastane za slovensko mladino prava muka, ker se od nje ne le zahteva preveč, ampak se ji tudi ne zna predmeta podati tako, kakor to zahteva njih značaj in učna podlaga.

Posebno pretirane so zahteve iz nemščine, latinščine in grščine. Če je težko, učiti se mladini, katera se ne uči nemščine v ljudski soli, zgodovine in drugih predmetov v tem jeziku, je tem težje zmagavati klasične jezike posredstvom nemščine. Hudo je že za našo mladino, da se mora mučiti pri učenju latinščine in grščine dvakrat toliko, kakor Nemci, ker si mora prilagoditi tuj jezik po tujem jeziku, in ne po materinščini; tem huja pa postane stvar, ako predava te jezike človek, ki ne pozna deželnih jezikov, in ki

ne more raztolmačiti v dvomljivih slučajih v domačem jeziku pomena tuje besede. Nemože je, da se latinščina in grščina na takih zavodih in po takih profesorjih temeljito uči, in tudi če, se mora mladina mučiti mnogo bolj nego drugod.

Da je temu tako, kažejo posebno vspehi tukajšnje naše gimnazije. Za vzgled naj nam služi izid prvega polletja letošnjega solskega leta.

V VIII. razredu je bilo 30 učencev, med temi 20 Slovencev, a padli so 4 Slovenci, in sicer 3 iz latinščine (dr. Scharnagl) in 1 iz zgodovine (dr. Schubert).

V VII. razredu je bilo 22 učencev, med temi 10 Slovencev; padlo jih je 6; med temi sicer en sam Slovenec; ali le zato, ker je mnogo dijakov slo iz lanskega VI. razreda na druge gimnazije iz strahu pred dr. Streinz-om in dr. Scharnaglom, ki poučujeta v tem razredu, prvi grščino in nemščino, a drugi latinščino.

V VI. razredu je bilo 34 učencev, med temi 16 Slovencev, a padli so 4 Slovenci in le eden drugonaroden; padli so po večini iz klasičnih jezikov (Nussbaumer).

V V. razredu je bilo 43 učencev, od teh 20 Slovencev; a padlo je 12 Slovencev in le 5 drugonarodnih. V tem razredu kažejo najbolj svojo krutost trije profesorji nemškonacionalnega mišljenja, namreč dr. Streinz (zgodovina), Nussbaumer (latinščina) in dr. Scharnagl (grščina).

V IV. razredu je bilo 47 učencev, med temi 23 Slovencev, a padlo je 14 Slovencev in le 3 drugonarodni. Tu poučuje klasične jezike prof. Simzig in zgodovino suplent Violin.

V nižjih razredih je padlo največ učencev iz nemščine, matematike in naravoslovja. Temu se ne bo nikdo čudil, ako pomisli, kake težkoče dela nemščina začetnikom.

V I. C so od 12 padlih učencev padli vsi tudi iz nemščine (dr. Hemmetsberger); tu so sami Slovenci.

V I. B je padlo 10 učencev, med temi 4 Slovenci. V II. B je padlo 13 Slovencev; v III. B tudi 11 Slovencev in v III. A 16 Lahov. Naravoslovje in matematiko poučuje

rala biti deklica ondot odvedena. Torej naprej!

Po tistem hodišču se je prišlo v neko drugo, dolgo in večkrat zavito, ki je vodilo do nekega majhnega dvorišča, zapuščene in polnega kopriv in divje rastoče trave. Ondi so bila videti dvojna vrata. Jedna tam na koncu pod nekim temnim obokom, nad katerim se je dvigala cela gora zemlje in močno grajsko obzidje. Skozi ta vrata se je prihajalo iz gradú; imela so svojo težko rešetko in most, ki se je mogel dvigati in spuščati; bila so vrata za silo. Druga vrata v dvorišču, mnogo nižja, so bila vsa železna, s težkimi zapahi in ključavnicami; skozi nje se je prihajalo v podzemeljske prostore, to je v nebroj ožjih in širjih prostorov in hodišč, ki so se zvijala in križala na vse strani pod vsemi deli jako razsežnega gradú.

Marko je ukazal poklicati fevdnega sodnika, katerega je bil on namestil, da je v njegovem imenu sodil v gradu in v grajščinski okolici. Njemu je naložil, naj zaslíši ljudi neke družine, ki je imela svoje stanovanje v nekakem stolpu, malo oddaljenem od imenovanega dvorišča. Ti so povedali, da so slišali

večinoma Loitlesberger. Ti vsi so padli glavno zaradi tega, ker znajo premalo nemščine.

Naša mladina se torej ne le muči po gimnazijskih klopih, ampak zapira se jej tudi napredek, zapira se jej pot do življenja. Tratijo se žrtve našega malega posestnika, ki mnogokrat žrtvuje pol ali celo svoje premoženje, da bi sina izsolal. Vseled nemških profesorjev pa je prisiljen, sina vzeti z gimnazije in vlatniti ga, kamor je.

Profesorji nemškonacionalnega mišljenja se čutijo poleg tega toliko neodgovorne, da žalijo o vsaki priliki narodni ponos in narodni čut slovenske mladine. Dr. Streinz je proslavljal 2. decembra 1898. v slavnostnem govoru nasproti skoro izključno slovenski in laški mladini cesarjeve zasluge za povzdigo nemščine na srednjih solah, a napredek slovenskega in laškega šolstva je popolnoma prezrl. Isti profesor prepoveduje učencem govoriti v materinščini, da ne bi to morda kvarilo nemškega značaja gimnazije. V isto svrhu se svetuje nenemskim dijakom, naj zapuste gimnazij.

Z enako vnemo preganja prof. Nussbaumer slovenščino in očitno dijakom kaže svojo pristranost. Lanskega leta n. pr. ni hotel sprejeti slovenskega zdravniškega spricevala, a ko je bil v to prisiljen, je začel preganjati dijaka.

Vseled tega si dovoljujejo podpisani sledeča vprašanja:

1. Ali je Nj. Ekscelenci znan rezultat posameznih predmetov in razredov tukajšnje gimnazije?

2. Ali je Nj. Ekscelenca poučena, da so nastavljeni na tej gimnaziji večinoma profesorji nemške narodnosti, ki ne poznajo deželnih jezikov in razmer v deželi?

3. Ali je Nj. Ekscelenca voljna, vplivati pri nastavljanju proforsorskih močij tako, da se bo dajala prednost usposoblencem, domačinom in takim, ki so zmožni deželnih jezikov?

4. Ali hoče Nj. Ekscelenca skrbeti za to, da se naša mladina ne bo žalila v narodnem čutu po nastavljenih nemškonacionalnih profesorjih?

5. Ali je Nj. Ekscelenca voljna, odrediti preiskavo o razmerah na tukajšnji c. kr.

po noči od tiste strani neke pretrgane, in kakor se je dozdevalo, siloma vdušene klice. Tega se pa ni moglo dognati, ali ste bili ujetnici odvedeni ven iz gradú, ali pa zavlečeni v grajske podzemeljske prostore. Zató je Marko ukazal, naj se razbijejo vrata v podzemlje, ker ključev se ni moglo nikjer najti, a zajedno je tudi razposlal na vse strani zanesljive sle, kateri naj bi o tem po okolici pozvedovali. Tem pozvedovalcem je bilo naloženo tudi, naj bi ničesar ne objavili Pelagruí, če bi našli nanj, timveč naj bi skušali privedi ga v grad z lepa ali z grda.

Oni, katerim je bilo naloženo preiskovanje v podzemeljskih prostorih, so z železnimi kiji, drogi in rovniciami siloma odprli prva vrata, in šli doli v neko široko, temno hodišče, kjer so se razkropili v malih četih na razne strani. Toda vsak hip so zadevali v nove zapreke. Vhod v vsako stransko hodišče je bil zavarovan z debelo rešetko; vsaka čumnata na levo in na desno je bila zaprta z debelimi, težko okovanimi durmi. Marko sam je tekal sem ter tja, in osrčeval delavce; dà, celó pomagal je lastnoročno pri razbijanju vrat — a vse je bilo zaman. Ko so z veliko težavo

gimnaziji in vplivati primernim potem, da se ne stavlja na našo mladino prestroge, skoro nemogoče zahteve?

Interpelacijo so podpisali vsi slov. poslanci, razven — prof. Iv. Berbuča.

Po občnem zboru

„Goriške ljudske posojilnice“.

Takega občnega zbora, kakoršen je bil v nedeljo, ni še doživela naša „Goriška ljudska posojilnica“.

Príčetek je bil napovedan ob 9. uri zjutraj. — Klerikalnim zabavljam to ni bilo prav, samo da so sumili. Ali kako opravičena je bila ta odredba nadzorstva, je dokazala verifikacija po oblasti in sploh dolečitev, koliko glavnice je zastopano, kar je najprej potrebno, ker sicer predsednik niti ne more otvoriti zborovanja. To opravilo so izvršili: predsednik dr. Tuma, dr. Kos, A. Gabršček, A. Kopač in uradnika — do 2¹/₄ popoldne. Od 11. do 2. pop. so imeli zborovalci „prosto“.

Že ob zaključku te verifikacije se je pokazalo, da je navzočih s pooblastili 2581 deležev, in sicer: 1596 naših in 985 klerikalnih, ne všteti tiste, ki so bili osebno navzoči. Takoj je bilo dognano, da imamo mi nad 1700, nasprotniki pa okoli 1100 glasov.

Pristaviti moramo, da je naša stranka priznala vse glasove onih romarjev iz Gorice, ki so zdaj v Rimu, dasi jim po pravilih ne tijejo. Na naši strani je bilo le 5 pooblastil iz Gorice, ali članov, ki so bolni ali tako stari in bolehní, da se ne smejo udeležiti tako burnega zborovanja; taka pooblastila pa so po pravilih dopuščena. — Dalje smo nasprotnikom priznali vsa preklicana pooblastila, samo da se je verifikacija hitreje dognala. — Nasprotno pa smo zavrgli več svojih pooblastil nego nasprotnih, ker so bila od mladoletnih ali nista bili po dve priči podpisani.

Ozračje v dvorani je bilo za nasprotnike jako kritično. Treba je bilo ljudi miriti in prositi, da puste manjšini vse svobosćine kritike in govora. — Klerikalci so bili ob začetku zjutraj še jako oblastni; v svoji strasti zaslepljeni so bili zmage kar go-

prišli v kako stransko hodišče, razbili dvoje, troje, četvorico vrat, ter preiskali jednako število sob, ki so bile vse prazne — koliko stranskih hodišč je bilo treba še odpreti, koliko posameznih sob še osvojiti!

JEDENINTRIDESETO POGlavJE.

Trajalo je že več ur to težko delo, kar se je nekomu zazdelo, kakor da bi slišal od daleč neki glas iz globočine. Koj je ukazal Marko vsako delo vstaviti. Vsi so poslušali. Čez nekaj trenutkov se je glas zopet zaslísal; bil je dolg, presunljiv glas, ki je prihajal iz neke ječe globoko tam doli pod nekim stolpom. Torej le srčno zopet na delo vsi! Novi up jim je podvojil moč. V hipu je bila dvignjena neka rešetka, so bila podrtá neka vrata. Z bakljo v roki je vstopil Marko prvi v neko čumnato, velel dvigniti neka vrata, udelana v tlak, in šel doli po nekih zvitih stopnicah do dna tistega stolpa. Srce mu je neznano bilo, ko je došel v prostrano popolnoma temno ječo, ter zaslísal neki glas, proseč usmiljenja, in zagledal tam v kotu nekako senco, ki je stegovala roke proti njemu. Naglo je stekel tja. Njegova baklja je razsvetlila neznano podobo...

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

—

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

Marko je vse to molče pregledal, in potem stopil v tretjo in dalje v četrto sobo, ter dospel do vrat, skozi katera se je prihajalo na mostovž. Ko jih je hotel odpreti, je videl, da so utrjena od znotraj z nekim drogom. Iz tega je sklepal, da ste morali biti ujetnici zvečeni skozi skrivna vrata. Zató se je z ženo vrnil nazaj skozi sobe, katere je bil pregledal, in izšla sta oba zopet skozi skrivna vrata ter šla dalje po isti poti, po kateri sta bila prišla. Ko sta šla po nekem temnem hodišču, je zadela žena z nogo ob neko mehko in rahlo reč. Pobralla jo je, in ko je prišla v svetlejši kraj, je spoznala, da je bila neka tančica vsa zmečkana in pohojena. To je bil Marku nov dokaz, da je mo-

tovi. Ali popoldne jim je nakrat sape zmanj-
kalo; čutili so vroča tla pod nogami in pre-
zirljive poglede ogromne večine zborovalcev.
Klerikalci so spravili na noge vse, „kar
leže inu gre“, od „ljubljenca naroda“ dr.
Gregorčiča tja do čitalniškega čuvaja, terorizo-
vanega šolskega sluge in mežnarja z ženo
vred. Toda vse zaman, ves trud zastoj, kajti
klerikalci bi bili zmagali le tedaj, ako bi spala
naša stranka spanje pravičnega, nič zlega
slutečega. Spala pa ni, marveč pripravila se
je na pošten odpor — in zato je deležna
vseh mogočih psokv iz semenišča.

Ako pa še pogledamo vrednost navzo-
čih članov, tedaj treba konstatovati, da je
bilo na naši strani zastopane štiri petine
vse glavnice. Može pa, ki so bili ondi zbrani
pod našo zastavo, so danes odločujoči čini-
telj v našem narodnem in političnem življenju.
— In to je svaričen memento za nasprotno
stranko.

Zdravnik dr. Rojic je ta dan zopet
prodajal svojo duševno uboščino in svojo
sirokonzano brezobraznost v vedenju in go-
vorjenju. Ali če je le zinil, je že vzbujal
pomilovanje in začudenje, kako more takó
govorjenje prihajati iz ust — doktorja. Pri-
trjeval mu je k večjemu še Gašpar Likar,
zloglasni Grčev oproda Persič iz Šempasa
ter Leban Janez iz Črnič, ta že stara tromba
Rojčeva, znana, koderkoli krevsali, po svojem
strupenem jeziku. Molčale so pa kot grob vse
klerikalno-Goričanske korifeje: Gregorčič,
prof. Ivancič, prof. Kragelj, prof. Čebular,
Fr. Leban s kolodvora, notarski kandidat
Premrou in tudi dr. Franko.

Dr. Rojic je hotel protestovati proti
veljavnosti obnega zbora, ali predsednik
ga je zavrnil na konec dnevnega reda, o
veljavnosti pa bo sklepala lahko sodnija...

Dr. Tuma je pojasnil račune, katere
so imeli zborovalci v rokah. — Dr. Rojica
je skrbelo edino to, koliko je potrosila po-
sojilnica za tiskovine, oglase itd., na kar mu
seveda predsednik ni dal odgovora. Oglasil
se je neki računski svetnik (ime iz usmil-
jenja zamočimo), ki je menil, da je našel v
računih strašno hibo, za katero bi naredili
odgovornega seveda dr. Tumo. Vprašal je:
V bilanci kaže eskomptni račun 22.590
gld.; v denarničnem računu pa kaže:
v eskompt oddane menice gld. 73.480, pla-
čane pa 58.890, torej ostanka le 14.590.
Kako je torej, da kaže bilanca 22.590. —
Ubogi gospod, računski svetnik, ne
razločuje torej niti bilance od denarnič-
nega računa. Ako pogledamo v bilanco l.
1898., vidimo med pasivi 8000 gld. es-
kompta; ako pristojemo to svoto razločku
med oddanimi in plačanimi menicami es-
kompta (kakor gori 14.590), dobimo svoto
22.590, kakor kaže bilanca za l. 1899. —
Predsednik Tuma je imel usmiljenje z „ra-
čunskim svetnikom“ in ga ni hotel
zavrnil, kakor je zaslužil.

K računu sta se oglašala še Grčev
oproda iz Šempasa, Leban iz Črnič in go-
vorila o rečeh, katerih nikdar razumela ne
bosta; bila sta na kratko odpravljena. Pred-
sednik je hotel dati potrditev računov na

To pač ni Bice.... neki mož je.... Bil je
Tremacoldo.

Glumec je takoj obrazložil, kakó
je prišel tja. Dospevshega v grad, da bi
pozvedoval, ali bi bila tam hči grofa
Del Balzo, so ga bili prijeli in vtaknili
v tisto luknjo, od koder se ni nadejal
nikoli več iziti in še kedaj zagledati
dnevno svetlobo. O Bici ni vedel kar
nič povedati.

Seveda so mu nemudoma razbili
verige ter osvobodili ga. Ves pobit je
Marko ukazal, naj se nadaljuje začeto
preiskovanje. Čez nekoliko časa je prišel
doli k njemu neki oproda, kateri mu je
naznanil, da sta došla grof in grofica
Del Balzo, ter da želita koj govoriti z
njim. To slišavši, je Marko prebledel.
Napotil se je proti vratom, da bi šel
sprejemati nova gosta. A brž se je vrnil,
in s sklonjeno glavo ter povešenimi ro-
kami je stal dolgo naslonjen na neki
steber, ne da bi zinil, ne da bi se zganil.
Toda nenadoma se je iz neke druge
strani podzemeljskih prostorov zaslišalo
več glasov h kratu: „Tu je! tu je!
najdena je! najdena je!“ Vsi drugi,
vrghi od sebe orodje, so vskliknili ve-
selo in stekli na tisto stran. Mnogo ba-
kelj je razsvetilo dolge vrste temnih, na
razne strani se razprostirajočih obokov.
(Dalje pride).

glasovanje po imenih. Preglednik Ferfila
predlaga, naj se računi potrdijo z vslikom,
ker jih je pregledalo in odobrilo že ravnatel-
jstvo in nadzorstvo. Račune je pregledal
posebno on, in more reči, da so popolnoma
pravilni. Ko je tako govoril — „Goričan“,
so mu „Sočani“ viharo zaploskali in ga
pohvalili. Računi so bili na to soglasno odo-
breni. — Šele pozneje se je tega zavedel
dr. Rojic, izjavivši, da on računov ne
potrdi. (To bo dr. Tumo glava bolela!)

V sporazumljenju obeh strank so se
vršile h kratu volitve ravnateljstva in nad-
zorstva, ker je bilo jasno, da bosta kom-
paktno le dve listi. Volitev se je redno in
mirno dovršila. Skrutinatorji so bili: dr. A.
Pavlica in dr. Kos, A. Gabršček in Fr. Koc-
jancič. — Glasov je bilo oddanih 2841
(vseh je okoli 3600). Tako število je pač
težko spraviti skupaj. Naša lista je dobila
1721, nasprotna pa le 1120 glasov, torej
naša večina 601 glas. Tak odgovor je
dobila klerikalno-Goričanska stranka na vse
spletkarije tekom nekaterih mesecev skrbnega
„tihega delovanja“. — Razloček 601 glasu
pa se pokaže še veličastniši in pomembniši
za posojilnico, ako povemo, da naši glasovi
so zastopali blizu 5000 deležev, dotim na-
sprotnih 1120 glasov ne presega 1400 de-
ležev, med temi nad 500 pasivnih. — Vkljub
taki za klerikalce dovolj žalostni istini so
hoteli vendar dobiti posojilnico v svoje pesti.
Nedoumno nam je, kako so hoteli ta zavod
vzdržati?! — Ta izid volitve je nasprotnike
hudo poparil. Še jutraj so bili zmage go-
tovi in so se obnašali jako oblastno. Neka-
teri so jo kar popihali iz dvorane. — Da
ne bo nikakega dvoma, dokažemo s številkami,
da je zmagala naša stranka tudi s
člani po stanju 31. dec. 1899. in po stanju
22. febr. t. l. — To z ozirom na protest
župnika Grčea, ker so volili tudi člani, sprejeti
— po 22. febr. t. l. Ta dan začenja za naše
klerikalce neka nova doba.... Poskrbeti ho-
čemo, da bo to res in da si za vse žive dni
zapomnijo dan najgršega terorizma, kateri
so hoteli uvesti trije znani gospodje bivšega
ravnateljstva.... (Konec pride).

DOPISI.

Iz Šempaske občine, dne 26. aprila.
— Dne 20. t. m. je gospod župan Anton
plem. Monari sklical občinsko sejo. Med
drugimi točkami dnevnega reda je bila točka
o zadevi neke pritožbe o poljskem čuvaju v
Ozeljanu. Ta točka je bila vložena že l. ja-
nuarija t. l. Na to je g. župan povabil 16.
februarija poljskega čuvaja, tožitelja in priče
na obravnavo. Neki tožitelji so prišli; enako
je bilo tudi s pričami. Prič menda ni bilo
potreba, ker se tiste, mej temi celo samo
eden, še ta ni mogel ničesa dokazati. Gosp.
župan je, kakor rečeno, to stvar predložil
starašinstvu v daljno razpravo. Ko se je
prebrala zatožba, je g. Faganel, bivši žu-
pan, pojasnjeval to stvar, ker je imel že vse
take reči v rokah in okolščine olajševal. Pa
vse je bilo zastoj!

Grčeva stranka se je uprla temu; zakaj
Grčeva stranka je zahtevala, da mora biti
obtoženec kaznovan. A proti temu se je iz-
javil gospod Faganel in rekel: „Ker že trdite,
da je kriv, torej pošljite obtožna pisma na
sodnijo, tam se dožene, ali je kriv ali ne;
potem se le se ga bode moralo odstraniti iz
službe“.

Na to prosi za besedo starašina „reklut
Francelj“ z Velike Otave in pravi, pomislite!
„Da se pridružuje Faganelovemu predlogu in
dostavlja, da naj se čuvaj koj odpravi iz
službe, in se le potem naj se vloži tožba na
sodnijo“.

Ako bi bil kak drugi župan, bi ne prišlo
tako daleč!

Vemo dobro, da spada gospod župan
tudi h Grčevi stranki, mesto da bi bil na d
strankami! — Ako je bil g. župan z do-
kazi prepričan, da je čuvaj kriv, tedaj bi
moral nemudoma po 16. februariju sporočiti
to zadevo sodniji kot kompetentni oblasti.
Stem bi ne bil ljudstva razdrazil. In stvar
bi bila urejena.

Tako sta prišla pa d. predloga na
glasovanje. Faganelov predlog je umevno po-
gorel zaradi strasti Grčeve ranke. „Reklu-
tov“ pa, ker spada tudi ta Grčevi stranki,
je bil sprejet.

Ko se je stelo glasove, smo zapazili
nevšečni prizor, da je celo župnik-župan Grčea
vzdignil roko, in s tem je bil sprejet „reklu-
tov“ predlog jednoglasno od Grčeve stranke.

Tako je Grčeva stranka podpisala obsodnico
čuvaju in na kriz z njim!

Kako more samo župnik Grčea z Oze-
ljanci tako postopati, saj jih ne pozna, kedo
ga vidi v Ozeljanu ali v Št. Mihelu?! Redka,
redka prikazen! Še službe božje nima tam
skoro nikoli! — Kaj pa drugo!

Ne moremo več razumeti, kako je prišel
župnik Grčea do tega prepričanja, da je čuvaj
kriv. — Gospod župnik poslušaj zagotovo svo-
jega ljubeznivega prijatelja Čučka,* kateri
vodi vse te tožbe in spletke in je sosed
čuvaja.

Ako bi pregledal župnik Grčea vse ka-
zenske zapisnike, bi baje gotovo ne glasoval
proti temu čuvaju; vsaj to si mislimo, če
mu ni njegova stranka še uničila čuta pra-
vičnosti.

Odkar je ta čuvaj Franc Mervič prevzel
ta posel, je bilo vse v uzornem redu, pod
njimi ni manjkalo požeto žito, ne pokoseno
seno itd. — Seveda ni vsemogočen, da ni
videl vsega, a prizadeval si je z dobro voljo
storiti svojo dolžnost: bodisi po noči ali po
dnevu in v vsakem vremenu. Seveda, da
ne dopada tako točno nadzorstvo vsem!

Po sklepu Grčeve stranke je bil tedaj
brez vzroka, brez dokazov odstavljen iz službe
dne 25. aprila naš dobri čuvaj.

Zatorej so se vzdignili davkoplače-
valci, koji so zadovoljni z njim, in se podali
dne 26. t. m. skupno na c. kr. okrajno gla-
varstvo v Gorico, kjer so napravili odločen
upor proti takemu neutemeljenemu postop-
panju.

Faganelova stranka:
9. starašin.

Dostavek. — Grehu molčati in za-
govarjati, sta iz devetero ptujih grehov.
Djanski greh je za tistega, ki se prosto-
voljno udeleži s prepričanjem. Od sv. An-
tona Paduanskega vemo, da je nekelej ubi-
tega mrliča iz groba k življenju obudil, da
bi spričal, da je neki plemič nedolžen, kate-
rega je hotela gosposka umoriti kot ubijalca,
in to zato, ker so ga hudobni jeziki sumni-
čili, da je ta kriv ubijalstva. To je dosti
dokaz, da je velik greh, po nedolžnem koga
obsoditi.

Kakor se je zvedelo, je ta čuvaj ubog,
bolehen človek, ki si ne more s težkim de-
lom služiti kruha za se in svojo družino.
Torej se huje posledice, ker se drugi po
nedolžnem trpé. Eden izmed v nebo vpijočih
grehov se glasi: Zatiranje ubožcev, udov,
sirot.

Ako bi se nedolžnega zagovarjalo, bi
se storilo telesno in dušno delo usmiljenja.
— Žalibog, tukaj leži morala djansko v
prahu.

G. župnik Grčea, ali znate katekizem?
— Če ga znate brati, pa ne znate se po
njem ravnati in na to napeljevati! Pregovor
pravi: „Ako ni luči, se ne more pisati in
brati“.

Pomilovanja je vredno še to, da gosp.
Grčea, deželni poslanec, koji je zastopnik vseh
kmečkih občin v goriškem okraju, in koji bi
moral biti vzvišen nad 40 občinami, koje
on zastopa, da vodi tako nizko, umazano po-
litiko med svojimi vernimi dnhovljani, koji
so z „Drago Krvjo“ odrešeni! Zaradi tega
cina zasluži g. Grčea nezaupanje!

Iz Prage. (Zborovanje „Česko-
slovske strokovne zveze“. — De-
želni zbor.) — Moč socijalne demokracije
je v njeni gospodarski organizaciji. Politika
brez realnega temelja, brez gospodarske pod-
lage, postaja gola romantika, igrača, zabava,
sport. Brez gospodarske samostojnosti si je
težko pridobiti politično neodvisnost. Poli-
tične pravice dosega oni, ki stoji trdno sam
na svojih nogah; dokler je odvisen, dotlej
kaže njegov politični boj malo vspeha.

Socijalna demokracija kot gospodarska
stranka dobro umeva veliki pomen gospo-
darske samostojnosti, zato osredotočuje svoje
sile glavno v ustanavljanju strokovnih društev,
ki so njena krepka trdnjava v boju zoper
kapitalizem.

O veliki noči je imela „Českoslovska
strokovna zveza“ („Českoslovske Odborové
Sdružení“) svoj občni zbor, da da račun o
svojem delovanju v preteklih treh letih. Ne
omenjam, koliko je priredila shodov in pre-
davanj (nad 800) v treh letih, koliko izdala
spisov in brošur — omejujem se le na to,
da zopet dokažem laži, ki jih trosijo paten-
tovani lažniki o svojem nasprotniku, kadar
mu z resnico ne morejo do živega. Umeva
se samo ob sebi, da govorim o tem, kar mi

*) Na Čučka je gozdar dvakrat streljal, enkrat
v Panovu, enkrat pa v Trnovskem gozdu.

je znano, ker smatram za prvo dolžnost vsa-
kega poštenega človeka, da ne piše in ne
govori o stvareh, ki jih ne pozna ali o ka-
terih se ni poučil iz zanesljivih verodostojnih
virov.

Zborovanje „Strokovne zveze“ se je
vršilo pod vtiskom zadnje rudarske stavke,
ki je prinesla mnogo pouka za prihodnost.
Stavka ni namen, ampak uspešno sredstvo v
dosego namena, tem bolj uspešno, čim bolj
so delavci nanjo pripravljeni in organizovani.
Zato se je na zborovanju sklenilo: redkeje
stavke, zato pa bolj vztrajne, bolj organi-
zovane. V zadnji stavki se je pokazalo, kako
nevarno je začeti ne pripravlje o boj,
zaraditega se je sklenilo, da takih stavk, kjer
ne bo potrebne organizacije, stranka ne bo
podpirala.

Toda stavil bi glavo, da bo pri prvi
eventuelno neuspešni stavki ves buržoazijski
tisek kričal, da je bila umetno prirejena....

Vedno in vedno se ponavljajo dalje
neutemeljene obdolžitve, kakor bi vodstvo ži-
velo na troško stavkujočih. „Českoslovska
strokovna zveza“ je imela dohodkov 60.198
gld., za stavke je porabila 57.958, za tisek,
za podpore govornikom in predavateljem na
pot 2957, v blagajni je še ostalo denarja
5665 gld. — torej je veljala uprava v pre-
teklem triletnju 3617 gld. ali povprečno 1200
gld. na leto. Iz tega je jasno, da se gospo-
darstvu českých strokovnih društev ne more
ničesar očitati. Kdor to dela, obrekuje in
brez dokazov sumiči.

Poročal naj bi o delovanju českého de-
želnega zbora? Stara komedija! Poslanci
pridno izostajajo od sej, zlasti se v tem odli-
kujejo, kakor v državnem zboru, českí po-
slanci. Na vseh koncih vse kritično po reformah,
pomoči. Dež. zbor izgublja važnost in pomen,
ker vlada v njem samoljublje cesarskega na-
mestnika in najvišjega dež. maršala (pri nas
dež. glavar), ki bi najrajši imela, da bi zbor
dovoljeval le davke in drugo, česar vlada
potrebuje, o ostalem pa ponižno molčal ali
prikimaval. Gospodarske razmere silijo, da
bi se že kaj storilo. Ako le kake tri dni n.
pr. dežuje, imamo povodenj, ker ni tok Vltave
uravnan itd. Učitelji prosijo in prosijo, da
bi se jim izboljšale plače....

V dež. zboru pa nastopi rektor nemške
univerze, da slavnostno razglasi česko uni-
verzo za nemško univerzo s českim učnim
jezikom! To je kakor nalašč voda na mlin
„izvoljenega zastopnika narodnih pravic“, dr.
Herolda, da začne s svojimi tiradami, o ka-
terih so pa vsi z njim vred prepričani, da
veljajo volilec, ker radikalizem je pred
durmi.... Ko so s tem zabili mnogo dragega
časa, tu se zopet spomni kdo, da vrže novo
geslo med narod kot vabo. Kajti vi doli na
Slovenskem ne veste, kako je tu na českem
hudo. Po svojih časopisih berete telegrame,
da so n. pr. poslancu Kajzlu izrekli volilci
soglasje in zaupanje, toda tu gori vemo, da
je v enem mestu za zaupnico glasovala le
1/3 volilcev, 2/3 sta se iz kakršnihkoli vzrokov
za sedaj odtegnili glasovanju, v drugem mestu
pa sploh do zaupnice niti prišlo ni.... Treba
je torej novih gesel, da se vabijo volilci —
in tako se prikaže na obzoru Šamánkov
predlog o uvedanju rusčine na sedanje
srednje šole. V tem pa, ko predlagatelj v
proroškem duhu vidi, kako hiti pomagat
„sveta“ Rusija českemu narodu, v tem, ko
drugi poslanec razlaga, da se pravi českí
„osel“ po rusko „asjol“: v tem hipu pre-
plavlja Vltava mestne ulice, da ad oculos do-
kaže, kje je treba prijeti za delo najprej.

In tako gre to dalje in dalje.... Kako
po ceni postane dandanes človek ljubljeneč
ali celo mučenik naroda! Javno zabavlja
proti Nemcem in nemščini ter se navdušuj
za „batjuskó-cara“, pri tem moreš biti v za-
sebnosti prepričan, da za sedaj se potrebuje
nemščine; v zbornici se pridružuje, da pre-
trgaš z vlado vse stike, toda zaraditega greš
vseeno lahko k cesarskemu namestniku na
soirée; očitaj drugim, da so prijatelji židov,
ter se razvneš za ritualni umor, to ti ni
na poti, da si bil izvoljen tudi z židovskimi
glasovi; semtertja malo zaropotaj proti kle-
rikalizmu, saj to se popravi s frazo o „pa-
triotični religiji“, ki jo moramo baje čuvati....

Oni imajo nazore — kaj ne, dragi Žu-
pančič?

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — V soboto je umrl v
Trstu g. Jos. Lavrenčič, učitelj na c. kr.
nemški českí soli in c. kr. okrajni šolski
nadzornik, star 64 let. Okrajni šolski nad-

zornik je bil 2 leti, v državni službi pa od l. 1878. Naj počiva v miru!

Danes kmalu po polnoči je umrla v Rupi po dolgi in mučni bolezni gospa Marija Jakil, mati g. tovarnarja Jakila. Pogreb bo jutri ob 8. uri zjutraj. Bodi jej večni mir in pokoj! Preostali naši sožalje!

Osebná vest. — Šolskim nadzornikom za tržaško okolico je imenovan na mesto umrlega g. Lavrentiča g. Ivan Neckermann, učitelj na pripravnici na Proseku, in sicer provizorično za 3 mesece, kolikor časa se traje dopust, kateri je bil dovoljen pokojnemu L. Pričakujejo, da potem bo določen g. Neckermann definitivno okr. sol. nadzornikom.

Deželni zbor bo imel jutri zopet sejo. Na dnevnem redu bo imenovanje 1. dež. odbornika in 2. namestnikov, utemeljevanje dr. Tumovega predloga glede ustanovitve zaloge v podporo obrti. Med poročili dež. odbora, finančnega in pravnega odseka so med drugimi: o načrtu zakona o dovoznih cestah k železnicam, o podpori 6318 K iz podpornega zaloge za poskodovanje po povodnji, o prošnji obč. tajnikov, učit. osebja kmet. sole, o cestah, podporah itd.

Poročilo prihodnjic.

Novo vodstvo „Goriške ljudske posojilnice“, izvoljeno z večino 601 glas, je to le: Ravnateljstvo. 1. Dr. Henrik Tuma, deželni odbornik. 2. Ferdinand Seidl, prof. realke. 3. Andrej Kopač, posestnik. 4. Anton Pečenko, veleposestnik in veletržec. 5. Dr. Rudolf Gruntar, odv. koncipijent. Nadzorstvo. 1. Ivan Dekleva, veletržec in posestnik. 2. Franc Blazon, železniški uradnik. 3. Andrej Gabršček, lastnik „Goriške tiskarne“. 4. Maks Ličen, veleposestnik in trgovec. 5. Josip Pavletič, veleposestnik.

To so n. j. e, ki po svojem znanju, imetju in soci. nem. stališču utrjujejo že sami popolno zaupanje v ta naš prvi denarni zavod. — Ni dvoma, da bo posojilnica v takih rokah napredovala v kljub vsem klerikalnim spletkarjam, katerim bo treba pazno slediti in stopiti vsakemu zlobnemu rokovnjaču takoj na prste. — Somišljenike prosimo, naj se dalje pridno pristopajo kot člani in hranilničarji! V močnem denarnem zavodu bo za naš narod velika sila, ki se bo krepko branila proti vsem sovražnim vetrovom.

Občinske volitve v Gorici. — Kandidatom za 3. razred je bil proglašen sedanji župan dr. Venuti, kakor so naznanjali lepaki po ulicah. Venuti si je hotel tudi sam pomagati do gotovosti izvolitve, in očitno v tak namen je spustil v svet dolgo pohvalno pismo na ognjegasce, ki so gasili pogorišče pri g. Vidmarju tik senenskega trga. Gasili so, ali kakor že povedano, vode ni bilo. Pomanjkanje vode se je pokazalo ob tej priliki tako hudo, da je bilo potreba pohvalnega pisma na „pompiere“, da „pogasi“ njihovo nevoljo tikoma pred volitvami. S tistim pomanjkanjem vode pa se je pokazalo tudi pomanjkanje smisla za pravo gospodarstvo na magistratu, kjer zaukazuje dr. Venuti! Včeraj je bil izvoljen s 157 glasovi.

Katoliški župnik Grca, poslanec v zboru goriskem, je v nedeljo tako-le odvrčal od dr. Tume nekega starčka: „Kaj boste za Tumo, saj nima ko 300 gld. penzija, drugega nič; ako zmanjka kaj v kasi, kdo bo plačeval?“ — Starček: „Ali ima ali nima, za to ne vprašam, meni je dovolj postena vest!“ — Na to uzorni župnik: „Ali pa veste, da jo ima?“ — Starček, ki je komaj prilezel na zbor in je vstrajal do konca, se je s studom obrnil od tega „namestnika božjega“ in šel na drugo stran, znižovaje: „O, kako vera peša, kako vera peša!“

Splah so se nekateri duhovniki precej nedostojno obnašali, dasi so čutili, da je za nje tam jako neugodno ozračje. Kaj bi šele bilo, da je bilo drugače?

Nekateri prosti možje so oštevali posebno župnika Grca. Nekdo je dejal: „Že nam ste vzeli vso vero, — kaj bo šele z našimi otroki?“

Taki pojavi so pač grozno svarilen klic — katoliški duhovščini! Časi se spreminjajo, in s tem dejstvom treba računati, častiti gospodje!

Jan Kubelik v Gorici. — Ta najslavniši goslist, Čeh Kubelik, je sviral v soboto v goriskem gledališču, ki je bilo pa skoro prazno. Italijani so namenoma izostali, ker je tako namignil „Friuli Orientale“, Slovenci pa so se le slabo odzvali. — Sviral je divno, v resnici „Paganini redivivus“. Opisati užitka ni mogoče. To je res mož svetovne slave! In tako mlad, komaj v 20. letu!

Opozarjamo, da bo v petek 4. t. m. ob 8. zvečer zopet koncertoval v dvorani — pri Dreherju. Spored prihodnjic. — Vstopnina: 1 krona, za sedeže od 1. do 3. vrste 5 kron, od 4. do 8. po 4 kr., dalje po 3 krone. — Rojaki! Pridite!

Dan 1. majnika. — Ta dan je postal v zadnjih letih nekaj praznik za delavce, kateri obhajajo več ali manj slovesno. Navadno grede tudi v velikih mestih delavci v tisočih in tisočih po javnih ulicah in trgih, da pokažejo, da so moč, s katero treba računati. Pri tem pride večkrat tudi do kakih demonstracij.

Pri nas v Gorici je bolj mirno v tem pogledu, in zato bodo letos delavci in delavske obhajali svoj današnji praznik zvečer pri Dreherju z godbo, predstavo in plesom. Danes v jutro je igrala po mestu vojaska godba, kakor navadno na ta dan.

Sklep šol. leta 1899-1900 na obrtni soli v Renčah bode dne 6. maja t. l. ob 3 $\frac{1}{2}$ uri popoldne z razstavo učenskih izdelkov iz predpisanih predmetov. — Prijatelji napredka so uljudno vabljeni.

Vodstvo obrtne šole v Renčah, dne 30. aprila 1900.

Preskušnje za učitelje in učiteljice ljudskih in meščanskih sol so določene od 7. t. m. dalje. Doslej je oglasenih že nad 20 gg. učiteljev in g. učiteljic.

Detemor. — V Škrtovi hiši na Plačuti je bila vrgla neka sinčkinja svoje novorojeno dele v stranišče, ko je poprej otroka razrezala. Kose telesa novorojenčka so dobili v soboto, na kar je prišla preiskava, katera je dognala, da storilka mora biti neka služkinja, ki je bila odšla v Trst.

Redarstvo tam jo je prijelo ter privedlo včeraj v Gorico.

Pred kakimi 3 leti je bilo nekaj podobnega baš v tisti hiši.

Kaj je klerikalizem? — „Soča“ je že prinesla večkrat definicijo, kaj je klerikalizem, eno tudi po českem katoliškem listu „Nový život“. Danes podajamo zopet o tem definicijo, kakor jo je navel drugi češki katoliški list „Rozvoj“ (z dne 15. IV. t. l.): Klerikalizem je izrabljanje vernega ljudstva v sebične namene in terorizovanje vesti. Nasilje, prevara in sebičnost so glavni znaki klerikalizma. Klerikalizem je lahko katoliški, protestantski, židovski, mahomedanski...

Posebno tu poudarjamo, da je klerikalizem terorizovanje vesti, proti čemur se pri nas zlasti zadnje čase silno greši. — Ko zagovarja glasilo olomuskega nadškofa „Olmützer Zeitung“ katoliško in klerikalno kot nekako identična pojma in kaže naklonjenost do besede klerikalni, pravi dovipno „Rozvoj“: Kako bi kaj ugajalo gospodom, ako bi začeli govoriti namesto o „katoliški cerkvi“ o „klerikalni cerkvi“?

Vsak po svoje. — Eni duhovniki ropotajo z lece proti „Soči“ in „Prim.“, drugi pa proti narodno-napredni stranki. Našo stranko si je bil privoščil tudi g. kurat v Šmarji pri Ajdovščini, ki je bruhal „liberalce“ in „brezverce“ raz leco itd. Ljudje so se smejali, ko so šli iz cerkve, kjer so bili navajeni poslušati prej le božjo besedo. Kuratovo bruhanje jih ne boli, nas tudi ne, zato: Bog mu daj vse dobro za 1. maj!

60.000 K, 15.000 K in 12.000 K so glavni dobitki invalidne loterije, kateri se izplačajo v gotovem denarju po 20% popustu. Opozarjamo naše čast. bralce, da I. žrebanje se bode vršilo nepreklicano 19. maja 1900.

Razgled po svetu.

Ministerski predsednik dr. Körber poseti tudi razstavo v Parizu. Govoril je, kakor smo čitali po raznih listih, z nekim dopisnikom lista „Figaro“ v Parizu, kateremu je rekel, da pričakuje od obiska svetovne razstave obilo haska. Menila sta se tudi o politiskem položaju v državi. Körber je izjavil, da ima upanje, da sedanja kriza se reši srečno, ker Avstrija ima vladarja, ki je sposoben, polegniti državo iz vseh mogočih zagat.

Kriza seveda se da rešiti, ali le v tem slučaju, ako se da Slovanom, kar zahtevajo in kar jim tiče. Ako pa res namerava Körber predložiti državnemu zboru načrt jezikovnega zakona za Češko in Moravsko s tako vsebino, da Čehi ne bodo mogli biti zadovoljni, tedaj pač se ne more govoriti o rešitvi krize, k večjemu o prehodu iz jedne krize v še večjo, še hujšo...

Posvetovanja. — Gledé na bližnje državnozbornsko zasedanje se bo posvetoval ministerski predsednik Körber najprej s Čehi, potem pa z Nemci, da bo tako vedel, kaka usoda čaka državno zbornico.

Dr. Režek, češki minister, je vprašal Čeha, ali so pri volji, priti zopet k spravnim konferencam. Kakor soditi po teskih glasovih, Čehi tega ne store, ker mislijo, da prisostvovanje pri konferencah bi jim le škodilo.

V Parizu se je podri mostovž za pešce, ki veže razstavo s panoramo „Globe celeste“. Iz razvalin so potegnili 7 mrtvih, 2 sta umrla na poškodbah. Listi dolže krivde mestno upravo, drugi Milleranda, ker je otvoril razstavo, dasi še negotovo.

Vlada še vedno upa. — Poljski minister Pientek je bil navzoč v seji poljskega kluba v Lvovu. Tam je izjavil na vprašanje, ali vlada res misli razpustiti državni zbor, da ona še vedno upa na spravo med Nemci in Čehi, da zato ne misli na razpust drž. zbora. — Da se le ne vara!

Ministri so imeli 27. pr. m. skupno posvetovanje, na katerem so se največ bavili o predstojemem zasedanju držav. zbora.

— To je važno znamenje, da poleg Čehov, Poljakov in Nemcev tudi vlada stopa v državno zbornico sicer na zvnaj z jasno začrtanim programom, v resnici pa ne vé, kako in kaj bi. Vse se zanaša le na slučaj, ter se politika vrti naprej le od dneva do dneva, kakor baš nanese. Vse to pa kaže na tiste nezdrave razmere, na katerih trpi Avstrija v poslednjem času, ali, katere je edino le sama vlada povzročila...

Poljski klub je imel v Lvovu sejo, v kateri so poljski državni poslanci sprejeli resolucijo, ki je naperjena odločno in soglasno proti vsaki obstrukciji. — Ker Čehi se vedno obljublja obstrukcijo, utegne biti ta sklep jako usodepoln za predstojemem zasedanje državnega zbora, v katerem se najbrže desnica popolnoma razbije, ako seveda ne nastanejo posebno izjemne razmere v zbornici, kar pač je vsestransko v prvi vrsti odvisno od Čehov.

Češki državni in deželni poslanci se snidejo pred otvoritvijo državnega zbora v Pragi na posvet o prihodnji taktiki v državnem zboru.

Čuli so dovolj glasov, ali pri tem, kar sklenejo, se bodo menda ozirali na čast in potrebe svojega naroda, ter si po tem uravnali postopanje, ki pa bo merodajno v marsičem gledé na to, ali bo mogel državni zbor redno delovati ali ne.

Istrski deželni zbor bo sklican baje v drugi polovici tekočega leta. „Il Popolo Istriano“ pravi, da tako poročilo je prišlo deželnemu glavarju uradno z Dunaja.

Vojna v južni Afriki. — Govori se, da naš cesar se poprime delovanja na to, do skonca ta nesrečna vojna, in sicer tačas baje se to zgodi, ko bo hival v Berlinu. Poročila trde, da Anglija je s tem zadovoljna, pa tudi nemški cesar da pojde na roko našemu. Gotovo je to — bodisi vest, taka ali taka — da Avstrija bi posredovala samo takrat, ako sme računati, da vspeh bo ugoden.

Pri Wynburgu so Buri tako utrjeni, da sodijo, da maršal Roberts jih ne prežene od tam, kljub temu, da ima lepo število vojakov na razpolaganje.

Buri delajo priprave, da prezimijo v Natalu. Tam namreč grede že proti zimi. — Iz Capstadta javljajo, da radnikov v Johannesburgu ne uničijo, marveč so že trdno zabili luknje, pripravljene za razstreljenje. — Angliži so se utaborili v Tabachu, ker se jim zdi kraj važen.

Burska deputacija je danes v Amsterdamu, odkoder odide 4. t. m. v Ameriko, 2 odposlanca ostaneta še v Evropi.

Govori se o bitki pri Tabachu. Podrobnosti še niso znane.

Polenski proces. — Iz Prage se nam piše: Češka medicinska fakulteta, ki je dobila nalogo, da pregleda obdukcijski protokol polenskih zdravnikov, ki se je rabil kot podlaga polenskemu procesu, se je izrekla v mnogih važnih točkah proti njemu. Prof. Masaryk zmaguje korak za korakom. Pomislite vendar, češka medicinska fakulteta, ki sluje po svetu, saj je bil imenovan nedavno njen član prof. Hlava častnim predsednikom mednarodnega zdravniškega kongresa v Parizu, ki se vrši ob priliki razstave, ta fakulteta je torej proti polenskemu procesu! Ali niso to zaprodanci židov?

Vsak dan pričakujemo, da priobčijo „Katoliški, Narodni in Radikalni Listi“ dijavstvo poziv nekako take vsebine: „Patriotično dijavstvo! Zaprodance židov, izdajice krščanskega in češkega imena, medicinsko fakulteto — „šturmat!“ Smili se nam to dijavstvo. Prvi tečaj so demonstrirali proti Masaryku, ki je pa kljub temu, da ga je akademski senat prisilil k dopustu, vendar predaval, a to v vseučiliških prostorih s pomočjo § 2. združ. zak. — sedaj ne kaže „patriotičnemu“ dijavstvu zopet nič drugega nego iznova začeti „krščansko in narodno“ delo: demonstrirati proti profesorjem medicinske fakultete. A kdo je vsega kriv? Ta prebiti Masaryk! Po mojem mnenju bi morali takega cloveka, ki se bori za resnico, že zdavnaj krizati ali obesiti, ko je prišlo seziganje dandanes že nekoliko iz mode...

Narodno gospodarstvo.

„Goriška ljudska posojilnica“.

O velikem, še pred 4 leti nepričakovanim napredku tega prvega denarnega zavoda naj govoré številke.

V l. 1899. je bilo:

dohodkov . . . . gld. 715.369-14
izdatkov 703.267-72

torej prometa . . . 1.418.636-86
več nego l. 1898. za . . 171.191-10

V lanskem letu je znašal torej le višek v prometu več nego ves promet v tistem blagoslovljenem letu 1894. pred Tumovim vstopom v ravnateljstvo.

Novih deležev je priraslo 1951, torej 19.510 gld. glavnice, a odpadlo jih je 129; vseh je bilo 6026. — Tolikeya prirastka v enem letu ni bilo še nikdar. Ali kaj bi o tem se govorili, saj je bilo do konca l. 1898. vseh deležev le 4204. — Tolikeya novih članov, ki dajejo posojilnici varnost in kredit, je pristopilo vsled lanskega sklepa skupne seje, da bode znašala deležnina po 6%. Dostavljamo, da je zda pa že okoli 8000 deležev z glavnico 8000 gld. ki daje posojilnici še toliko garancije. Ako pristejemo rezervni zalog, znaša jamstvo okoli 190.000 gld. na 660.000 hranilnih vlog. — Ako se jamstvo poveča na trikratno, kakor so naredili pri „Centralni posojilnici“, tedaj bo naša posojilnica tako trden zavod, kakor jih je malo.

Hranilnih vlog je bilo l. 1898. . . . . gld. 545.621-08
tekem leta 1899. jih je došlo . . 353.931-37 $\frac{1}{2}$,
po izplačilih ostalo še . . . . 660.617-96 $\frac{1}{2}$.

Posojila so znašala v letu 1898. gld. 581.372-22. Tekom l. 1899. je bilo 454 posojilnikov; dovolilo se je 286. Posodilo se je vsega 185.804-41, vrnilo pa 87.451-05. Vsa posojila koncem l. 1899. znašajo pa 679.725-58 gld.

Poleg posojil, ki so posojilnična aktiva, ima pa še: hišo v Gosposki ulici št. 14 in v ulici Veturini št. 3, vredno po 1° odpisu gld. 31.680. — Dalje hišo v Gosposki ulici št. 7. (kjer so uradi), vredno 40.000 gld. — Dostavljamo, da te dve hiši sta danes več vredni. Ako bi ju posojilnica prodala, bi dobila gotovo do 10.000 gld. dobička. — Toda ne prodaj jih, ker jih silno potrebujemo.

Reservni zalog je torej znašal gld. 21.111-83; zdaj se pripíše 4100 gld.; znaša torej 25.211-83; prav za prav znaša že okoli 30.000 gld., ker se je do lani odpisovalo pri posojilih neke procenete za morebitne zgube, o čemur se je vodil poseben račun.

Tako krasen zavod je postala naša „Goriška ljudska posojilnica“, odkar jo vodi dr. Tuma. Iz žalostne kleti v židovski ulici se je preselila v ponosno svojo hišo v Gosposki ulici, na najživahnejšem kraju. Kar veselje je vstopiti v njene prostore.

V pisarniških prostorih so strankam vsak dan na razpolago: denarničar, dva uradnika in sluga. Vse se izvrši hitro, točno, vestno.

Umejeno, da so se klerikalcem siline pocedile na ta zavod. Hoteli so ga narediti za — semeniško podružnico „Montovo“.

Toda odgovor članov na občem zboru v nedeljo je tako jasen, tako resen, takó svarilen, da se ne bodo nikdar več upali, gojiti podobne želje.

Vi vsi pa, ki ste bili navzoči in ste našega mišljenja, opozarjajte vse svoje somišljenike na ta prvi denarni zavod v deželi, Pristopajte kot deležniki! In kdor ima denar v tujih hranilnicah, naj ga tam dvigne in vloži bodisi v posojilnico ali „Trgovsko-obrtno zadrugo“. — Rojaki! To bodi zdaj naša prva skrb! Denarno močni — bomo močni tudi politično!

„Goriška ljudska posojilnica“ je imela meseca aprila prometa K 188.719-65.

Avstrijska zunanja trgovina. — Poslednji zvezek „Statističnega pregleda“, ki je izšel za mesec marec, pokazuje, da je bilo v marcu l. 1900. v Avstrijo dovoženega blaga za 155 $\frac{1}{10}$ milj. kron, izvoženega pa za 163 milj. kron. Za prvo četrtletje t. l. pa je bilo dovoženega blaga za 431 $\frac{5}{10}$ milj., izvoženega pa za 424 $\frac{1}{10}$ milj. — Kakor videti, je izvoz v številkah sicer večji kot dovoz, ali bojimo se... Pa naj bo kakorkoli: avstrijska vlada bo morala vse drugače skrbeti za izvoz, da se v obče doseže še kaj prida vspehov. Morala pa bode tudi pri podpomaganju in skrbi za izvoz biti — enakopravna!

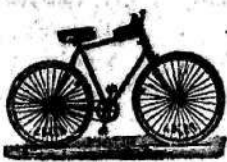
Soda se je tudi podražila. — Izdejalci sode v naši državi se zvišali ceno za 2 do 4 K od 100 Kg.

Ali se sme šivalni stroj zarubiti?

— Pri eksekucijah se je dosedaj vedno domilo, ali se sme šivalni stroj zarubiti ali ne? Pri krojačih in pa šivaljah se seveda, kakor se samo ob sebi razume, zarubiti šivalni stroj ne sme, ker je pripomoček k življenju. Pri drugih osebah je pa vedno odločevalo mnenje onega uradnika, ki je eksekucijo izvrševal. Te dni se je pa obrnil načelnik eksekucijskih uradov g. Vittonelli na juridično ministerstvo z zahtevu, da se definitivno določi, ali se smejo šivalni stroji, pa ako tudi niso pripomoček v obrti, zarubiti ali ne. In dobil je odgovor, da se ne smejo, ker je šivalni stroj smatrati kot zelo potrebno reč v rodbini. Tako se je sedaj to tako pereče vprašanje rešilo. Opozarjamo na to p. n. citatelje.

VELIKA ZALOGA ŠIVNIH STROJEV IN DVOKOLS SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1
mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickeri). Nabavljajo se tudi v zalogi dvokolesa prvih tovarn kot avstrijskih in inozemskih.

(Brez konkurence!)
Cene so od gl. 90 naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

Spargliji

kakor tudi vse vrste sočivja in zelenjav
— razpošilja po najnižjih dnevnih cenah
Ignac Sekaneer v Gorici.

Klepar Artur Makuc

Ulica 1, Gorica Via Stretta 1
priporoča

škopilnice proti peronospori

(ponovljene po Vermorelov sestavi.)
Baker je trd in svetel. Zaliske valvole se more lahko premeniti. Škopilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji lastnika.

Cena je zelo nizka.

Stroj za žveplanje sodov, iz cinkanege železa.

Priprava za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan).

Meh za žvepljenje grozdja raznih sistemov. — Cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice.

Sprejema v popraviljanje vsakovrstne druge škropilnice, kakor tudi prevzema vsa druga v kleparsko obrt spadajoča dela.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča pred. dubovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerani ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporočila slavnemu občinstvu tudi svojo S. el.) tiskarno črk na perilo. (P. el.)

Zaloga piva

I. kranjske eksp. pivovarne na par
T. Fröhlich-a

na Vrhniki pri Ljubljani,
odlikovana na razstavi v Rimu in Bruselju
s častno diplomom in zlato svetlinjo.

Glavni zastop in zaloga za Gorico in deželo:

Josip Rovar

Gorica — Rabatšče št. 18 — Gorica.

Podružni zalogi:

Ferdinand Žagar, v Gorici, ulica Ascoli št. 25.

(gostilna J. Cluffarin blizu Korna).

Franc Furlan, gostilna na Gorici pri „Rebku“.

Bolj kakor druga leta se letos to iz-

borno pivo posebno odlikuje v dobroti. —

V zalogi se nahaja vedno zveže in dobro ule-

žano, da se lahko cenj. gg. odjemalcem po-

streže v popolno zadovoljstvo.

Priporočila se rojakom v mestu in na

deželi z odličnim spoštovanjem udani

Josip Rovar, glavni zastopnik.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetlinjice. — Rožni veneli. — Mašne

knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,

krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih

ter na deželi. 2 35-8

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela

in črna vina

iz vipavskih,

furlanskih,

briskih, dal

matinskih in

isterskih

vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 trov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Kuštrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom

Gosposka ulica št. 23.

Priporočila svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 kg. naprej.

Obljubuje točno in hitro postrežbo.

Karol Draščik,

pekovski mojster in slaščičar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporočila vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporočila se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Novoporočenci pozor!

Štejen si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Viturini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarne Gironcolijeve.

V zalogi
ima najelegantnejše
sobe, na katere se
še posebej opo-
zarja!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne jedilne in posetne sobe so po Nemškem slogu odlikovanih Črnigojevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od Dunajskih in Budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna i. t. d. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Dr. Rosa balzam

za želodac

Pražko hišno mazilo

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo**, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaža. Pri rednem uporabljanju ojačuje prebavne organe in drži v pravem toku. Velika steklen. 1 gl., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

je staro, najprej v Pragi uporabljavano hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistoče ter ublažuje deluje na vročino ter bolečine. V obrokih po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.

Pozor! Vsi deli zaboja so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, na voglu Spornereve ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofolletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironcoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Samo 1 krono za 3 žrebanja.

Predzadnji teden

Glavni dobitki 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron

v gotovini z 20% odbitkom.

Srečke banke za invalidne

po 1 krono

I. žrebanje: 19. maja 1900.

II. žrebanje: 7. julija 1900.

III. žrebanje: 10. novembra 1900.

priporočajo: G. Gentili, A. V. Jona, Michelstädter & Comp., A. Pincherle.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloge v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporočila po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohištva, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acaion in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Velika mehanična tovarna
vsakovrstnega pohištva in strgarskih izdelkov

„Prva mizarska družba“ v Solkanu pri Gorici na Primorskem.

Izdeluje z najnovejšimi stroji vsako delo te stroke v najkrajšem času, kakor:

najmoderneje pohištvo za spalne, jedilne in sprejemne sobe v vseh mogočih obriših in s poljubnimi, jako ukusnimi okraski; vso opravo za salone po najnovejših slogih; mize v vseh velikostih iz trdega, trpežnega lesa; toaletne mizice; stole; vse strgarske izdelke v največji množini itd.

➡ Za trpežnost izdelkov tovarna jamči! ➡

Vsi naštetni in še drugi v to stroko spadajoči izdelki so slavnemu občinstvu vedno na razpolago v naši bogati zalogi v Solkanu št. 8, kjer lahko vsak hip postrežemo.

Kar gospodom odjemalcem ne ugaja, izdela tovarna natanjčno na zahtevo tekom osem dnij.

Tovarna deluje le od 1. maja 1899., a v tem času si je pridobila s svojo kulantno postrežbo popolno zaupanje vseh domačih in inozemskih odjemalcev,

da se ne boji nikake konkurence!

Sprejema naročila vseh mizarskih izdelkov pri zgradbah novih poslopij.

➡ Pismena naročila naj se blagovetljivo pošiljati edino na naslov:

„Prva mizarska družba“ v Solkanu pri Gorici.